

**concert
info**

**If music be
the food of love**

de Doelen

**PRJCT Amsterdam | Andreas
Scholl en Maarten Engeltjes**

**donderdag 14 oktober 2021
Jurriaanse Zaal | 20.15**

programma

do 14 okt | 20.15 | Jurriaanse Zaal

If music be the food of love

Aria's en duetten van **Henry Purcell** (ca. 1659-1695) en **John Blow** (1649-1708), met sonnetten van **William Shakespeare** (1564-1616).

Sonnet 97

Sinfonia-Welcome to all the pleasures
Here the deities en ritornello

Sonnet 8

Sound the trumpet, duet
Chaconey, Z628
If music be the food of love

Sonnet 56

No, Resistance is but vain duet
Music for a while
Sweeter than roses

Sonnet 49

The plaint
Ah heav'n what is't I hear, duet (John Blow)

Sonnet 64

King Arthur: What power art thou (Cold song)
Chaconey in g, Z730
When I am laid in earth

Sonnet 27

An evening Hymn
O dive custos auriacae Domus, duet

Sonnet 18

King Arthur: Fairest Isle

uitvoerenden

Andreas Scholl **countertenor**

Maarten Engeltjes **countertenor**

Frans van Deursen **Shakespeare sonnetten**

PRJCT Amsterdam **barokorkest**

toelichting

If music be the food of love

De countertenoren Andreas Scholl en Maarten Engeltjes delen hun hoge mannenstem, een muzikale start als koorknaap en de relatie tussen meester en leerling met de componisten Henry Purcell en John Blow. Begeleid door PRJCT Amsterdam zingen Scholl en Engeltjes aria's en duetten van hun zeventiende-eeuwse collega's. De muziek wordt verweven met eigentijdse vertalingen van sonnetten van Shakespeare, voorgedragen door Frans van Deursen.

Liederen met een instrumentale begeleiding waren hét populaire genre in de zeventiende-eeuw. In Engeland ontwikkelde een groot deel van deze muziek zich rondom het hof en in het theater. De countertenors die het repertoire zongen, waren de populaire sterren van hun tijd.

De grootste componist uit de Engelse barok is Henry Purcell (1659-1695). Net als zijn leermeester John Blow (1647-1708) begon hij zijn carrière als jonge koorknaap aan de Chapel Royal, waarna hij een aanstelling kreeg als organist en componist. De belangrijkste taak van de hofcomponist was om zogenaamde 'odes' en 'welkomstliederen' voor de koninklijke familie te componeren. Purcell ontwikkelde zich daarnaast tot een geliefd theatercomponist.

In dit concert voeren PRJCT Amsterdam en de countertenoren Maarten Engeltjes en Andreas Scholl composities uit, uit de hele breedte van Purcells oeuvre. Daarbij maken ze een klein uitstapje naar zijn leermeester John Blow. Blow was een meester in het contrapunt. Vooral in zijn duetten, waaronder het hier uitgevoerde *Ah heav'n! What is 't I hear?*, is de ritmische en

harmonische interactie tussen de twee stemmen zeer goed uitgewerkt en hebben een groot muzikaal effect.

'musical Shakespeare'

Purcell wordt tot op de dag van vandaag vooral geroemd om zijn meesterlijke toonzetting van de Engelse taal. Dit gaf hem de bijnaam de 'musical Shakespeare', naar de beroemde Engelse toneelschrijver, dichter en acteur William Shakespeare (1564-1616). Ondanks zijn grote hoeveelheid theatercomposities – Purcell produceerde voor meer dan 40 theaterproducties liederen en instrumentale composities – heeft hij maar weinig werk van Shakespeare getoonzet.

Wel zijn meerdere composities van Purcell geïnspireerd door het werk van Shakespeare. Zo verwijst de titel van dit concert naar het lied *If music be the food of love* uit 1695. Dit lied is gecomponeerd op een gedicht van Henry Heveningham en heeft de eerste regel gemeen met de tekst uit Shakespeare's *Twelfth night*: 'If music be the food of love, play on; Give me excess of it, that, surfeiting, The appetite may sicken, and so die.'

toelichting

Verder is het libretto van Purcells bekende *The Fairy Queen* (Z.629) een anonieme bewerking van Shakespeares huwelijkskomedie *A Midsummer Night's Dream*. Deze semi-opera uit 1692 werd een enorm succes in de theaters, waardoor het stuk in 1693 werd hernomen. Purcell voegde toen aan de eerste akte extra muziek toe, waaronder het vanavond uitgevoerde 'The Plaint'.

Henry Playford publiceerde in 1698, drie jaar na Purcells overlijden in 1695, een anthologie van Purcells liederen: de *Orpheus Britannicus*. Playford prijst Purcell in het voorwoord wederom om zijn vermogen Engelse teksten te verklanken: 'The autor's extraordinary talent in all sorts of musick is sufficiently known, but he was especially admir'd for the vocal, having a peculiar genius to express the energy of English words, where by he mov'd the passions of all his auditors'. Playford noemde Purcell daarom de 'Engelse Orfeo', naar de Griekse mythologische zanger en dichter.

Passend in de traditie van Shakespeare bewerkingen in Purcell's tijd, wordt de muziek vanavond verweven met eigentijdse Nederlandse vertalingen van Shakespeare's sonnetten.

Liederen

Hoe Purcell een tekst muzikaal tot leven brengt, is bijvoorbeeld te horen in *Welcome to all the pleasures* (Z339). Dit lied en het daarbij horende 'Here the deities approve', met instrumentaal ritornello, componeerde Purcell in 1683 ter gelegenheid van het feest van Sint Cecilia. De tekst is zo goed op muziek gezet, dat de juiste woorden benadrukt worden en een accent krijgen. Een techniek die ook zeer succesvol is uitgewerkt in 'What power art thou', ookwel de 'Cold song' genaamd uit *King Arthur*. De enigszins fragmentarische wijze waarop de woorden gezongen worden, drukken muzikaal de ijzige vrieskou uit. Van dit lied krijg je letterlijk de rillingen.

Tot slot maakte Purcell in zijn liederen ook succesvol gebruik van de in de barok zeer geliefde basso ostinato. Dit is een techniek, waarin in de baspartij een korte melodie voortdurend herhaald wordt. In 'Sound the trumpet', gecomponeerd voor de verjaardag van Queen Mary in 1694, imiteren de zangers de trompet waaronder een steeds herhalende baslijn van twee maten klinkt. Het bijzondere effect is dat het lijkt alsof er blaasinstrumenten klinken. Zo'n herhalende baslijn horen we bijvoorbeeld ook terug in 'Music for a While' en in 'Evening hymn' uit 1688, waarin de herhalende 'walking bass' met de zacht gezongen 'alleluias' een aangrijpend slaapliedje vormen.

PRJCT Amsterdam © Hans van der Woerd

liedteksten

Sonnet 97

Als winter was het, weg te zijn bij jou,
Jij, enig lichtpunt in een vluchtig jaar.
Hoe somberzwart, het hart verbeet de kou!
En elke dag december, kaal en vaar.

Twee zomers duurde jouw afwezigheid,
Eén hoogzwangere herfst droeg in haar schoot
Het vette zaaisel van de lentetijd:
Een vrucht die aan een stervende ontsproot.

En ik zag in die hoorn des overvloeds
Het eenzaam kind, de vaderloze spruit,
Een zomer zonder jou brengt weinig goeds,
Want zelfs de vogel staakt zijn wulps gefluit.

Zijn zang verstomt tot flets gekwinkelaar,
Het blad verbleekt, en vreest de winter weer.

Welcome to all the pleasures instrumentaal

Here the deities en ritornello

Here the Deities approve,
The God of Musick and of Love
All the Talents they have lent you,
All the Blessings they have sent you,
Pleas'd to see what they be-stow,
Live and thrive so well below.

Sonnet 8

Jij bent muziek, waarom muziek dan mijden?
Vreugd moet vreugd niet bevechten, zoet zoekt zoet.
Waarom ontstemd door wat juist kan verblijden?
Waarom vertier met droefenis begroet?

Hij, die de schoonheid van het rein akkoord,
Het huwelijk van klanken niet erkent,
In elk duet een zoet verwijten hoort,
Bespeelt alleen zijn eigen instrument.

Pas als de snaar vibreert met and're snaren,
Met zuiver spel de harmonie vergroot,
Als zij als één gezin hun stemmen paren
Weerklinkt één toon, een wonderschone noot:

Dat woordloos lied, veelstemmig en toch één,
Het zingt je toe: 'Alleen is maar alleen.'

Sound the trumpet duet

Sound the trumpet, sound the trumpet, sound the trumpet!
Sound, sound, sound the trumpet till around
You make the list'ning shores rebound.
On the sprightly hautboy play
All the instruments of joy
That skillful numbers can employ,
To celebrate the glories of this day.

Chaconey, Z628 instrumentaal

If music be the food of love

If music be the food of love,
Sing on till I am fill'd with joy;
For then my list'ning soul you move
To pleasures that can never cloy.
Your eyes, your mien, your tongue declare
That you are music ev'rywhere.
Pleasures invade both eye and ear,
So fierce the transports are, they wound,
And all my senses feasted are,
Tho' yet the treat is only sound,
Sure I must perish by your charms,
Unless you save me in your arms.

Sonnet 56

O zoete liefde, zoek steeds weer je kracht,
Blijf scherp, zorg dat je altijd honger lijdt!
Een honger die, gestild, nu minder smacht,
Maar morgenvroeg weer net zo vlijmend snijdt.

Dit geldt ook jou, mijn lief, je kunt vandaag
Je gulzig oog naar hartelust bedienen,
Kijk morgen weer en stel jezelf de vraag:
Doof ik de liefde niet met mijn routine?

Zie elke droeve pauze als de zee:
Hij splijt het land waar twee geliefden gaan,
En elke dag opnieuw zien deze twee
Elkaar reikhalzend op de oevers staan.

Of noem het winter, zorgelijke tijd;
De felbegeerde zon een zeldzaamheid.

© Hans van der Woerd

No, Resistance is but vain duet

No, no, no, no, Resistance is but vain,
And only adds new weight to Cupid's Chain:
A Thousand Ways, a Thousand Arts,

The Tyrant knows to Captivate our Hearts:
Sometimes he Sighs employs, and sometimes
tries

The Universal Language of the Eyes:
The Fierce, with Fierceness he destroys:
The Weak with Tenderness decoys.
He kills the Strong with Joy, the Weak with
Pain:

No, no, no, no, Resistance is but vain.

Music for a while

Music for a while
Shall all your cares beguile.
Wond'ring how your pains were eas'd
And disdaining to be pleas'd
Till Alecto free the dead
From their eternal bands,
Till the snakes drop from her head,
And the whip from out her hands.

Sweeter than roses

Sweeter than roses, or cool evening breeze
On a warm flowery shore, was the dear kiss,
First trembling made me freeze,
Then shot like fire all o'er.
What magic has victorious love!
For all I touch or see since that dear kiss,
I hourly prove, all is love to me.

Sonnet 49

En op die dag (wanneer dat ook mag zijn)
Dat jij mijn onvolkomenheden laakt,
Je liefde, aan het eind van zijn Latijn,
Gewogen de balans heeft opgemaakt,

En op die dag dat jij me steels passeert,
Me met dat zonnig oog wat laf begroet,
Je hart zich tot een ander heeft bekeerd
En ik slechts terughoudendheid ontmoet;

't Is op die dag dat ik mijn fort betrek
Met al mijn onvolmaaktheden te kijk,
Mijn eigen vinger vindt mijn zere plek,
En wettigt onaanvechtbaar je gelijk.

Dus neem je hart en ga, het is je recht,
Ik, arme ziel, heb niets dat dat weerlegt.

The plaint

O let me weep, forever weep.
O let me forever weep!
My eyes no more shall welcome sleep:
i'll hide me from the sight of day,
And sigh my soul away.
He's gone, his loss deplore;
And i shall never see him more.
O let me weep! forever weep!

Ah heav'n ! what is't I hear? John Blow, duet

Ah, heav'n ! what is't I hear?
The warbling lute enchants my ear.
Now beauty's pow'r inflames my breast again,
I sigh, languish, in a pleasing pain;
The notes so soft, so sweet the air;
The soul of love sure must be there;
That mine in rapture charms,
And drive away despair.

Sonnet 64

Ik zag door Tijd's meedogenloze hand
Het oude praalgraf van zijn praal beroofd,
Zag hemelhoge torens afgebrand,
Het bronzen beeld in razernij onthoofd,

Ik zag de hongerende oceaan,
Hoe hij de kust belaagt en deels verslindt,
Zag 't vasteland de wateren verslaan,
Hoe het aan grond verloor en grond herwint,

En weet: alles is onbestendigheid,
En alles gaat teloor en naar het graf,
Vandaar mijn mijmering: ooit komt de Tijd
En neemt dat wat ik liefheb van mij af.

De doodsgedachte van een man die triest
Moet vrezen dat hij wat hij heeft verliest.

King Arthur: What power art thou Cold song

What power art thou?
Who from below
Hast made me rise?
Unwillingly and slow
From beds of everlasting snow!
See'st thou not how stiff
And wondrous old?
Far unfit to bear the bitter cold...
I can scarcely move
Or draw my breath
I can scarcely move
Or draw my breath
Let me, let me
Let me, let me
Freeze again...
Let me, let me
Freeze again to death!

Chaconey in g, Z730, instrumentaal

When I am laid in earth

When I am laid in earth,
May my wrongs create
No trouble in thy breast;
Remember me, but ah! forget my fate.

Sonnet 27

Het reizen zat sleep ik me naar mijn bed,
Strek dankbaar mijn vermoeide lijf en leden,
Dan echter wordt mijn hoofd aan 't werk gezet
En gaat mijn geest op pad, met rasse schreden.

Gedachten trekken (ver van waar ik wacht)
Als vastberaden pelgrims naar jouw schrijn,
Met open ogen gaap ik naar de nacht,
Het duister, waar de blinden koning zijn.

Maar voor mijn nimmer luikend geestesoog
Verschijnt jouw schaduw in mijn blinde zicht,
Als een juweel (uit zwarte slaap omhoog)
Zet het de oude nacht in gloednieuw licht.

Mijn lijf reist overdag, en 's nachts mijn geest,
Door jou ben ik nog nooit zo moe geweest.

An evening Hymn

Now, now that the sun hath veil'd his light
And bid the world goodnight;
To the soft bed my body I dispose,
But where shall my soul repose?
Dear, dear God, even in Thy arms,
And can there be any so sweet security!
Then to thy rest, O my soul!
And singing, praise the mercy
That prolongs thy days.
Hallelujah!

O dive custos auriacae Domus duet

O Dive custos Auriacae Domus
Et spes labantis certior imperi;
Orebus adversis vocande,
O superum, o superum decus in secundis!
Seu te fluentem pronus ad Isida
In vota fervens, in vota fervens Oxonidum chorus,
Seu te precantur, quos remoti
Unda lavat properata Cami,
Descende, descende coelo non ita creditas,
Visurus, visurus aedes praesidiis tuis,
Descende, descende visurus penates,
Penates Caesaris, et, et penetrali sacrum.
Maria musis flebilis occidit,
Maria gentis deliciae breves,
Maria, Maria occidit,
O flete Mariam, o flete Mariam,
Flete Mariam, o flete Camoenae,
O flete Divae! Flete dea moriente.

Sonnet 18

Wat als ik jou zie als een zomerdag?
Veel mooier en bestendiger ben jij:
Want zomer tekent een te kort verdrag,
En stormwind plaagt het bottend blad van mei.

Soms laait het hemels oog met teveel vuur,
Vaak dempt de deemstering zijn gouden gloed;
En alle moois verspeelt zich op den duur,
Door 't lot of de natuur, die doet wat moet;

Jij bent een zomerdag die nooit vervaalt,
Het moois dat jij bezit speel je niet kwijt;
De Dood snoeft niet dat je in hem verdwaalt,
Dit vers lengt jou voor eeuwig in de tijd;

Zo lang de mens nog oog en adem heeft,
Zo lang leeft dit, en dit wil dat jij leeft.

King Arthur: Fairest Isle

Fairest isle, all isles excelling,
Seat of pleasure and of love
Venus here will choose her dwelling,
And forsake her Cyprian grove.
Cupid from his fav'rite nation
Care and envy will remove;
Jealousy, that poisons passion,
And despair, that dies for love.

Gentle murmurs, sweet complaining,
Sighs that blow the fire of love
Soft repulses, kind disdaining,
Shall be all the pains you prove.
Ev'ry swain shall pay his duty,
Grateful ev'ry nymph shall prove;
And as these excel in beauty,
Those shall be renown'd for love.

PRJCT Amsterdam © Hans van der Woerd

biografieën

Andreas Scholl, countertenor

'Andreas Scholl has the world's most cultured counter-tenor voice. During his three Handel arias some 6,000 people scarcely dared breathe.' The Times. De Duitse countertenor Andreas Scholl begon zijn muzikale training als koorknaap bij de Kiedricher Chorbuben, een koor dat in de Sint-Valentiuskerk te Kiedrich iedere zondag de hoogmis zingt. Scholl vervolgde zijn studie bij Richard Levitt en René Jacobs aan de Schola Cantorum Basiliensis. Genomineerd voor een Grammy en vele grote muziekprijzen verder, is Scholl één van de toonaangevende countertenoren in het internationale veld. Hij nam talloze CD's en DVD's op en stond op alle toonaangevende podia.

www.andreasscholl.org

Maarten Engeltjes, countertenor

Maarten Engeltjes zong op vierjarige leeftijd als jongenssopraan in het Elburgse Stadsknapenkoor. Op zijn zestiende maakte hij zijn solodebuut in de *Matthäus-Passion*. Als tiener volgde hij masterclasses bij de Britse countertenor Michael Chance, waarna hij zijn studie vervolgde aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag en cum laude afstudeerde bij onder andere Andreas Scholl. Sindsdien treedt Engeltjes veel op als solist met internationale orkesten en operagezelschappen en nam hij diverse CD's op. Naast zijn solocarrière zet Engeltjes zich in om in Nederland een nieuw publiek voor barokmuziek te bereiken, onder andere met diverse televisieprogramma's. In 2017 richtte hij zijn eigen ensemble op: PRJCT Amsterdam.

www.maartenengeltjes.com

PRJCT Amsterdam barokorkest

PRJCT Amsterdam is het jonge barokensemble rondom countertenor Maarten Engeltjes. Het ensemble wordt gevormd door een vaste kern van uitmuntende, recent afgestudeerde barokmusici met een gezamenlijke muzikale visie. De instrumentalisten spelen op authentieke instrumenten, gerestaureerde oude instrumenten, of kopieën van oude instrumenten. In hun concerten zoeken ze de samenwerking met andere ervaren, internationaal gevestigde topmusici, als concertmeester en/of solist.

www.prjct.amsterdam

Frans van Deursen, verteller

Frans van Deursen (1962) is al ruim 30 jaar actief op en rond de Nederlandse podia. Na een verdwaald jaar in de Theaterwetenschappen stort hij zich in de praktijk. Hij speelt een groot aantal rollen en beperkt zich daarbij niet tot één genre. In de wereld van het muziektheater voelt hij zich het meest thuis. Daar bekwaamt hij zich verder in het acteren, zingen, schrijven, componeren en vertalen. Tot op de dag van vandaag viert hij zijn talenten bot in al die disciplines.

www.fransvandeursen.nl

Andreas Scholl © James McMillan - Decca

Maarten Engeltjes © Hans van der Woerd

PRJCT Amsterdam © Hans van der Woerd

Frans van Deursen

agenda tips

Meer zang of barokmuziek? Dit zijn onze tips!

vr 22 okt | 20.15 | Grote Zaal

Ester

Nederlands Kamerkoor met DJ Shiva Feshareki over de kracht van vrouwen door de eeuwen.

do 18 nov | 20.15 | Grote Zaal

Bach Hohe Messe

Cappella Amsterdam en Orkest van de Achttiende Eeuw

di 30 nov | 20.15 | Grote Zaal

Franse chansons

Van Brel tot Stromae en Debussy door Amsterdam Sinfonietta en bariton Thomas Oliemans.

ontdek het
programma op
dedoelen.nl

Stay in touch!

See you @dedoelen &

share your pictures #dedoelen

tickets & info:

www.dedoelen.nl

+31 10 217 17 17

Schouwburgplein 50, Rotterdam